

Türkçe Öğretmen Adaylarında Savunma Biçimleri ve Kitap Okuma Davranışları Arasındaki İlişki

The Relationship Between Defence Styles and Reading Behaviours of Turkish Teacher Candidates

Ayşe Berna Sarı Arasıl, Nazife Burcu Takıl

Yazar Bilgileri

Ayşe Berna Sarı Arasıl
Dr., Antalya Bilim Üniversitesi,
Psikoloji,
berna.sari@antalya.edu.tr

Nazife Burcu Takıl
Doç. Dr., Gazi Üniversitesi,
Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi,
Edinburgh Üniversitesi, Islamic
and Middle Eastern Studies,
nberden@gazi.edu.tr

ÖZ

Bu çalışma, Türkçe öğretmen adaylarının kullandığı savunma biçimleri ve kitap okuma davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Olgun, ilkel ve nevrotik olmak üzere üç ana başlıkta incelenen savunma biçimlerinin; kişinin psikolojik iyi oluşu ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Kitap okuma tercihlerinin, seçilen kitapların ve kitap okuma sıklığının bu iyi oluş üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu ortaya koymak için elverişlilik örnekleme yöntemi ile Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan 18-25 yaş arasındaki 107 lisans öğrencisi çalışmaya dâhil edilmiştir. 9'lu Likert tipi 40 maddelik Savunma Biçimleri Testi'nden ve kitap okuma alışkanlıklarına dair sorulardan elde edilen bulgular; alanyazınla desteklenerek tartışılmıştır. Araştırmanın sonucunda, yalnızca olgun savunma biçiminin kitap okuma sıklığı ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Bununla birlikte araştırmada yapılan keşif analizleri, katılımcıların savunma biçimlerinin tercih ettikleri kitap türüne göre farklılık göstermediği yönünde olmuştur. Türü ne olursa olsun kitap okuma sıklığının, genç yetişkinlik döneminde etkin savunma biçimleri ile ilişkili olabileceği bulgusundan yola çıkılarak gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Eğitim
Psikoloji
Savunma Mekanizmaları
Okuma

Keywords
Education
Psychology
Defense Mechanism
Reading

Makale Geçmişi
Geliş: 28.12.2022
Düzeltilme: 02.03.2023
Kabul: 17.03.2023

ABSTRACT

This study was carried out to reveal the relationship between the defense styles used by Turkish teacher candidates and their reading behaviours. The defense styles, which are considered to be associated with a person's psychological well-being, were examined under three main headings as mature, immature and neurotic. In order to reveal how do book reading preferences, selected books and frequency of reading books have an influence on this well-being, 107 undergraduate students between the ages of 18-25 studying in the Department of Turkish Language Education were included in the study with the convenience sampling method. The findings obtained from the 9-point Likert-type Defense Styles Test with 40 items and questions about demographic information and book reading habits were discussed with the support of the literature. Findings revealed that only mature defense style had a positive and significant relationship with the frequency of reading books. However, the exploratory analyzes conducted in the study showed that the defense styles did not differ based on the type of the book they preferred. Based on the finding demonstrating that there can be a positive relationship between the efficient use of defense styles and reading frequency regardless of the type of the books, relevant recommendations were made.

Makale Türü

Araştırma

Önerilen Atıf Sarı-Arasıl, A. B. & Takıl, N. B. (2023). Türkçe öğretmen adaylarında savunma biçimleri ve kitap okuma davranışları arasındaki ilişki. *TEBD*, 21(1), 540-551. <https://doi.org/10.37217/tebd.1225507>

Giriş

Okumak, kavram olarak “anlama becerileri” arasında yer alan ve genel olarak sembollerin anlamlandırılmasına dayanan bir dil becerisidir. Alanyazında pek çok tanımı yapılan okuma, “anlam çıkarma ve yorumlama” üzerinde şekillenmektedir. Okumanın, dil gelişiminde önemli bir beceriyi sembolize etmesinin yanı sıra sosyolojik ve psikolojik boyutunun da göz önüne alınması gereklidir. Zira insan, bireysel yaşamın ötesinde sosyal bir varlıktır ve sosyalleşme aşamasında dil becerilerinin kullanımı önemli yer tutmaktadır. Kitap ise bir öğrenme materyalinin ötesinde dil ve kişilik gelişiminde destekleyici bir araçtır ve bireyin farklı düşünceleri, coğrafyaları, yaşam tarzlarını öğrenmesine; empati kurmasına ve kendini sosyal ortamlarda tanımlamasına yardımcı olur.

Tanju'nun (2010) da bahsettiği üzere “Kitap, çocukların kişilik gelişimine katkı sağlamakta, duygusal ve ruhsal ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli ölçüde yer tutmaktadır.” (s. 31). Vygotsky (1978), çocukların düşüncelerinin diğer insanlarla yaptıkları etkileşimlerden etkilendiğini ortaya koymuştur. Vygotsky'nin üzerinde durduğu etkileşim, her zaman sözlü iletişim ortamlarıyla sağlanmayabilir. Okuma da bir etkileşim türüdür; okuyucu ve yazarın sunduğu düşünce dünyası arasında bir iletişim ortamı sağlar. Böylelikle, insanın hayata karşı sergilediği duruşunu önemli ölçüde etkileyebilir.

Vygotsky'nin sosyal öğrenme kuramından yani bireylerin, kendilerinden daha bilgili ve yetkin akranlarıyla oluşturdukları etkileşim sonucunda daha yüksek öğrenme hedeflerine ulaşabileceği teorisinden yola çıkılarak, "bireyden ve metinden okuma eylemini çevreleyen durumsal bağlamın" (Pearson ve Cervetti, 2017, s. 32) önemi üzerinde durulmaya başlanmıştır. Özellikle günümüzde iletişimin, öğrenme ve bilgi edinme ortamlarının sosyal ortamlardan ziyade yazılı ya da dijital kaynaklarla sağlanması; öğrenme kuramlarının materyallerinin de yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Okuma süreci, sosyal bakış açısıyla ele alındığında okuyucuların metinleri anlamak için üç tür bağlamsal kaynak kullandığından söz edilebilir: kişiler arası (örneğin akranlar), çevresel (örneğin sözlükler) ve içsel (örneğin okuyucuların önceki bilgileri/deneyimleri) (Aukerman, 2013). Okumanın gerçekleşmesi için belli bir bilgi birikimine sahip olmak gerekir. Bu bilgi birikimi (konuşmayı anlamak için ihtiyaç duyduğumuz bilgi gibi), uzun süreli belleğimizin bir parçası olmalıdır. Deneyimlerimizden çıkardığımız sonuçların hatırlanması, dile ve dünyaya dair tüm anlayışların da temelini oluşturmaktadır. Daha genel olarak, bu “anlayış” psikologlar tarafından bilişsel yapı olarak adlandırılır. Terim uygundur, çünkü "bilişsel", "bilgi" anlamına ve "yapı" da örgütlenme anlamına gelir ki gerçekten sahip olduğumuz şey de tam olarak bilginin örgütlenmesidir (Smith, 2011, s. 13). Bilginin örgütlenmesi, sahip olduğumuz değerlendirmeler ve anlamlandırmalar da kişiliğin şekillenmesinde önemli yer tutmaktadır. Bireyin kişiliği, hayatta karşılaştığı olumlu/olumsuz

durumlara karşı duruşudur. Bu duruşta ise belli savunma mekanizmaları devreye girmektedir. Böylece, temel bağlamda okuma becerisi ve savunma mekanizmaları seçimi arasında ilk bakışta görülmeyen ancak temeli uzun süreli oluşuma dayanan bir ilişki olduğu düşünülmektedir.

Bireyin içinde yetiştiği çevre ve kişiliği arasındaki ilişki, bireyin içinde yaşadığı sosyal-kültürel-ekonomik ortamla ifade edilmektedir. Okuma alışkanlığının bireyin yetiştiği ortamla ilgisi göz önüne alındığında kişiliğin ve savunma mekanizmalarının, okuma tercihleri ve okuma sıklığı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Zira Tekin'in (1979) de bahsettiği üzere, "Kişinin okumada kazandığı beceriler, onun okul ve okul dışı ortamlardaki başarısını etkilediği gibi, çevresiyle uyumunu belirleyen etkenler arasında yer almaktadır." Çevreyle uyumun ise kişilik ve tercih edilen savunma mekanizmaları ile ilişkili görülmektedir.

Kişilik gelişiminde eğitimin önemi yadsınamaz. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununda yer alan;

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirme (Resmî Gazete, 1973) maddesinde (2. madde) bu açıkça görülmektedir.

Arslan, Çelik ve Çelik (2009), çağdaş eğitim anlayışında öğrenmenin, yaşam boyu devam eden bir süreç olduğunu ifade etmekte ve bireylerin yaşam boyu öğrenme süreçlerinde çeşitli alanlara yönelik birçok bilgiyi elde edebilmeleri için okuma alışkanlığı geliştirmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu husustan hareketle kişilik gelişiminin bir parçası olan savunma mekanizmalarıyla okuma arasında organik bir bağ olduğu düşünülmektedir.

1937 yılında savunma mekanizmalarını ortaya koyan Anna Freud (2011, s. 51), "Çocuk, kendini savunmak için hemen savunma mekanizmalarına başvurmak yerine giderek artan miktarlarda kaygıya katlanmayı öğrenmelidir. Fakat kuramsal olarak bunun çocuğun analizinden çok eğitimin görevi olduğunu unutmamalıyız." diyerek eğitim ve psikoloji arasındaki ilişkiye vurgu yapmıştır. Yılmaz'ın (1995) "Sağlıklı ve gelişmiş bir kişiliğin en önemli kaynaklarından birisi olan okuma (okuma alışkanlığı), toplumsal düzlemde ise demokratik yapının ve uygarlığın temellerini oluşturan bir unsurdur. Okuma alışkanlığı, toplumların az gelişmişlik sorununu aşmalarında ekonomi, eğitim ve kültür alanlarında göstermeleri gereken çabaların hem bir bileşeni hem de hızlandırıcısı niteliğindedir." sözü de eğitim, toplum, kişilik ve kitap arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Kişilik ve okuma arasındaki ilişkiyle ilgili olarak Akşit'in (2002, s. 108) "Gerçekte her okurun bir metni anlaması; kendi dünya yaşantısının, bilinç deneyinin boyutlarıyla, özellikle de dil yetisiyle doğru orantılıdır. Böylece, her yorumlama edimi biraz da kendi benliğimizin yorumlanmasıdır." sözüyle

okuma-kişilik/kişilik-okuma döngüsünden bahsetmektedir. “Kişiliğin bir tezahürü olan savunma mekanizmalarının teorik çekiciliği, hem tanımda hem de uygulamada kavramın psikanalitik kökenlerinin ötesine geçmiştir ve psikolojide giderek artan çeşitli alanlarda giderek daha fazla kullanılmaktadır.” (Cooper, 1998; Cramer, 2000). Gelişimsel, kişilik ve sosyal psikologların tümü, psikolojik işleyişi açıklayan savunma mekanizmalarına dair kanıtlar bulmuşlardır (Cramer, 2000).

Andrews, Singh ve Bond (1993), yaptıkları çalışmada Vaillant’ın savunma mekanizmaları hiyerarşisini ilkel (immatür), nevrotik ve olgun (matür) olarak üç boyutta açıklamışlar ve mekanizmaların bağlantılı oldukları davranışları şu şekilde belirtmişlerdir:

İlkel savunma mekanizmaları: inkâr, yer değiştirme, rasyonalize etme, yansıtma, dışa vurma, pasif agrasiflik, yalıtma, bedenselleştirme, disosiyasyon, bölme, otistik fantezi, değersizleştirme.

Nevrotik savunma mekanizmaları: sözde özgecilik (psödö-alturizm), idealleştirme, karşıt tepki geliştirme, yapma-bozma.

Olgun savunma mekanizmaları: mizah, beklenti, yüceltme, bastırma.

Savunma biçimleri, kişinin psikolojik iyi oluşu ile yakından ilişkilidir. Örneğin olgun savunma biçimi kaygı ve depresyon ile negatif ilişkili iken, olgunlaşmamış savunma biçimi depresyon ve kaygı ile pozitif ilişkili bulunmuştur (Yılmaz, Gençöz ve Ak, 2007). Aynı çalışmada nevrotik savunma biçimi ise kaygı ile negatif ilişkilendirilmiştir. Ayrıca aleksitimi (duygu sağırlığı) sıkıntısı olan öğrencilerde diğerlerine kıyasla yüksek ilkel ve nevrotik savunma biçimi kullanımı olduğu raporlanmıştır (Besharat, 2008; Parker, Taylor ve Bagby, 1998). Bununla birlikte olgun ve ilkel savunma biçimlerinin kişilik bozukluğu ve sağlıklı yetişkinler için ayırt edici bir mekanizma olabileceği de düşünülmektedir (Sammallahti ve Aalberg, 1995).

Var olan alanyazın çerçevesinde, her insanın sahip olduğu ve kullandığı bu savunma mekanizmalarıyla eğitimin temel materyallerinden biri olan kitap arasındaki ilişkiye bakılan bu çalışmada, aşağıdaki hipotezler test edilmiştir: (1) Savunma biçimleri (olgun, ilkel ve nevrotik) kitap okuma sıklığı ile ilişkili olacaktır. Olgun savunma biçimi kitap okuma davranışı ile pozitif ilişkili olurken, ilkel ve nevrotik savunma biçimleri negatif ilişkili olacaktır. (2) Okunulan kitabın türüne göre savunma biçimlerinin seviyeleri farklılık gösterecektir.

Yöntem

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel desen kullanılarak yapılmıştır. 18-25 yaş arasındaki, Türkçe öğretmenliği bölümünde okuyan lisans öğrencileri elverişlilik örnekleme yöntemi ile çalışmaya dâhil edilmiştir (N=107; ort. yaş=21, SS=1; 83 kadın, 24 erkek). Çalışma öncesinde, Antalya Bilim Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 28.10.2022 tarih ve 52 sayılı Etik Kurulu ile gerekli izinler alınmıştır. Katılım gönüllülük esasına göre

gerçekleşmiştir. Testler çevrim içi platformda uygulanmıştır. Gönüllü olarak katılmayı kabul eden katılımcılar bilgilendirilmiş onam formunu okuyup onayladıktan sonra savunma biçimleri testini doldurmuşlardır, sonrasında ise demografik bilgi ve kitap okuma alışkanlıklarına dair soruları yanıtlamışlardır. Çalışma sonunda kendileri ile çalışmaya dair detaylı bilgi ve soru ve yorumları için irtibat bilgileri paylaşılmıştır. Katılımcılara vakit ve ilgileri için teşekkür edilerek oturum sonlandırılmıştır.

Ölçüm Araçları

Demografik Bilgi Formu:

Form kapsamında katılımcılardan yaş, cinsiyet belirtmeleri istenmiştir. Bununla birlikte kitap okuma davranışına dair sorular da bu bölümde yer almıştır. Kitap okumaya yönelik iki soru yöneltilmiştir. İlk soruda katılımcılardan ne kadar sıklıkla kitap okuduklarını 1 (Hiçbir zaman)–10 (Bulduğum her fırsatta) arasında derecelendirmeleri istenmiştir. İkinci soruda ise katılımcılardan hangi türde kitap okumayı tercih ettiklerini, kendilerine en yakın gelen kategoriye seçerek belirtmeleri istenmiştir. Kategoriler şu şekilde sıralanmıştır: Fantastik (bilim kurgu), Tarihî, Psikolojik (Tahlil romanlar), Biyografik, Korku ve Gerilim, Polisiye, Sosyal (Toplumun sorunlarını ele alan).

Savunma Biçimleri Testi:

Savunma Biçimleri Testi 9'lu Likert tipi 40 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılardan her bir maddeyi okuyup kendilerine ne kadar uygun olduğunu belirtmeleri istenmektedir (1-bana hiç uygun değil; 9-bana çok uygun). Test Andrews vd. (1993) tarafından geliştirilmiştir. Testteki savunma biçimleri ilkel, nevrotik ve olgun olmak üzere üç başlıkta toplanmıştır. Andrews vd. (1993) bu alt başlıklar için iç tutarlılığın sırasıyla .68, .58 ve .80 olduğunu göstermişlerdir. Yılmaz vd. (2007) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan testte ise ilkel, nevrotik ve olgun savunma biçimleri için iç tutarlılık sayısı sırasıyla .83, .61 ve .70 olarak rapor edilmiştir. Yılmaz vd. (2007) testin Türkiye'de kullanıma uygun olduğunu belirtmişlerdir. Test sonuçları her bir savunma biçimi için ayrı ayrı toplam skorlar elde edilerek değerlendirilmektedir. Yüksek skorlar o alandaki savunma biçiminin kullanımının kişinin kendine daha uygun bulduğuna işaret etmektedir.

Bulgular ve Tartışma

Katılımcıların kitap okuma sıklığı 7,53 (SS=2,19) olarak rapor edilmiştir. Bununla birlikte olgun, ilkel ve nevrotik savunma biçimleri için ortalama skorlar sırasıyla şu şekildedir: 47,74 (SS=8,88) 111,45 (SS=27,08); 40,79 (SS=9,88). Bütün değerler için skewness ve kurtosis değerleri -1,5/1,5 aralığındadır. Bu değerler ve görsel incelemeler sonucu verinin normallik varsayımlarını bozmadığı düşünülmüştür (George ve Mallery, 2010).

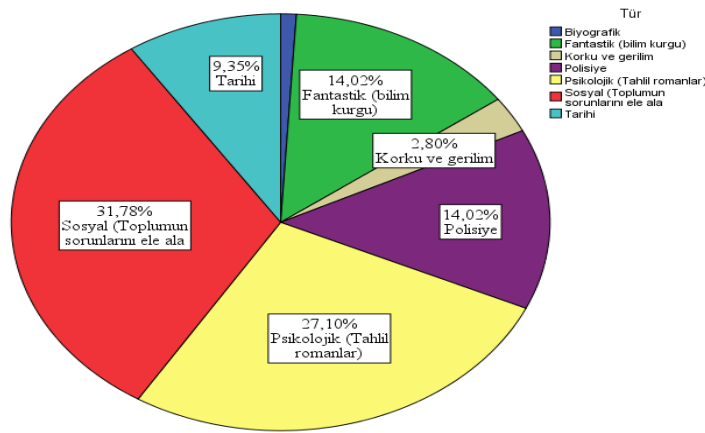
Çalışmanın birinci hipotezini test etmek için kitap okuma sıklığı ile olgun, ilkel ve nevrotik savunma biçimlerinin ilişkisi korelasyonel analizlerle incelenmiştir. Tablo 1'de görüldüğü üzere yalnızca olgun savunma biçiminin kitap okuma sıklığı ile pozitif yönde ve anlamlı bir ilişkisi mevcuttur. Bu bağlamda birinci hipotez kısmen desteklenmiştir.

Tablo 1. Savunma Biçimlerinin (Olgun, İlkel, Nevrotik) Kitap Okuma Sıklığı ile İlişkisi

Kitap Okuma Sıklığı (1)	Olgun (2)	İlkel (3)	Nevrotik (4)
1	.21*	-.08	.02
2		.25	.33***
3			.29**

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Çalışmanın ikinci hipotezini test edebilmek için okunulan kitap türü yarı-bağımsız değişken ve savunma biçimleri (olgun, ilkel, nevrotik) bağımlı değişkenler olmak üzere MANOVA analizi yürütülmüştür. Okumak için tercih edilen kitap türü bakımından Biyografik (n=1) ve Korku gerilim (n=3) türleri çok az sayıda katılımcı tarafından tercih edildiği için (bkz. Şekil 1) analize dâhil edilmemiştir. MANOVA sonuçları, katılımcıların savunma biçimlerinin okudukları kitap türüne göre farklılık göstermediği yönündedir (bütün F değerleri<1,5 p>.05). Bununla birlikte, araştırmada yapılan keşif analizleri, katılımcıların kitap okuma sıklığının da tercih ettikleri kitap türüne göre farklılık göstermediği yönünde olmuştur (F<1, p>.05).

Şekil 1. Katılımcıların Okumayı Tercih Ettikleri Kitap Türlerine Göre Dağılımı

18-25 yaş arası Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıkları ve savunma biçimleri arasındaki ilişkide, savunma biçimlerinden yalnızca olgun savunma alt tipinin kitap okuma sıklığı ile pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Yani kitap okuma sıklığı arttıkça katılımcıların olgun savunma biçimlerini kendilerine uygun bulma yatkınlığı artmaktadır. Benzer bir ilişki ilkel ve nevrotik savunma biçimleri ile görülmemiştir. Ayrıca okunulan kitap türüne göre savunma biçimleri kullanımının farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik analizler de anlamlı bir sonuç vermemiştir. Hangi içerikteki kitabın tercih edildiği ile kullanılan savunma mekanizmalarındaki farklılık arasında anlamlı

bir sonuç çıkmaması, kitap seçiminin çocukluk döneminde etkili olduğu kadar genç yetişkinlik döneminde etkili olmayabileceği yönünde çıkarımları akla getirmektedir.

Var olan birçok çalışma olgun savunma biçimi ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır (bkz. Parker vd., 1998; Sammallahti ve Aalberg, 1995; Yılmaz vd., 2007). Bu bağlamda mental sağlık ile ilişkilendirilen okuma davranışının (Billington, Dowrick, Hamer, Robinson ve Williams, 2010) olgun savunma biçimleri ile pozitif ilişkili çıkması alanyazın ile uyumlu ve beklenen bir bulgudur.

Çocukluk döneminde kişilik gelişimi ve seçilen kitaplar arasındaki ilişki (Şirin, 1998; Yılmaz, 2016; Yükselen, Yumuş ve Işık, 2016) genç yetişkinlik döneminde seçilen kitaplarla savunma mekanizmaları arasındaki ilişkide görülmemiştir. Ancak kitap okuma sıklığı, hem çocukluk döneminde hem de genç yetişkinlik döneminde psikolojik anlamda olumlu sonuçlara sebep olabilmektedir. Bu sebeple özellikle soyut işlemler dönemindeki bireylerin seçtikleri kitapların kurgularına ya da türlerine bakılmaksızın kitap okuma alışkanlıklarını edinmiş olmaları eğitim ve psikoloji alanlarında olumlu karşılanmaktadır.

Göksel'in (2022) ortaya koyduğu "Olumlu tutum sahibi, öz yeterlik inancı ve motivasyonu yüksek, kaygı düzeyi küçük kişilerin okumaya dair pozitif bir yaklaşım sergilemesi, tam tersi bir durumda da okumadan kaçınması/uzaklaşması beklenir." ifadesi çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Okuma alışkanlığına sahip, sıklıkla kitap okumaya başvuran bireyler; olgunlaşmış savunma mekanizmalarına sahip olmayla ilişkilendirildiğinden bu bireylerin eğitimin temel ilkelerine uygun kişilik özellikleri gösterdiği sonucuna da varılabilir. Bu bireylerin, sağlıklı bir id, ego ve süpereo dengesine sahip olmakla birlikte; yüceltme, mizah, beklenti ve baskılama süreçlerini iyi yönettiği de söylenebilir. Kişiliğin dışı vurumu olan savunma mekanizmalarından olgun savunma mekanizması ve kitap okuma sıklığı arasındaki ilişki, alanyazındaki verilerle (Akşit, 2002; Arslan vd., 2009; Tekin, 1979; Yılmaz, 1995) paralellik göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Ana dil öğreticileri olan Türkçe öğretmenlerinin, dil becerilerini desteklemedeki yerleri göz önüne alındığında eğitim ve psikolojideki tezahürleri de daha net anlaşılabilir. Bireyin kendini iyi ifade edebilmesi için konuşma ve yazma becerilerinin iyi gelişmiş olması önemlidir. Bunun için de okuma ve dinleme yani anlama becerileri gelişmiş olmalıdır. Bu döngü sadece dört temel dil becerisinin birbirini etkilemesinden ibaret değildir. Toplumsal alanda kendini ifade eden birey, sadece konuşma ve yazmayı kullanmaz. Okuma yoluyla edindiği yetkinlikler (mizah, empati gibi) savunma mekanizmalarından olgun savunma mekanizması ile ilişkilendirildiğinden bireyin, hayatı boyunca ne kadar çok kitap okumuşsa o kadar olgun bir karaktere sahip olması beklenmektedir. Çocukluk döneminde okuma sıklığı ile birlikte içerik de önemliyken -bu çalışma kapsamında- etkili savunma

mekanizması ve kitap okuma davranışı arasındaki ilişkinin çok önemli olduğu görülmüştür. Bu yaklaşım çerçevesinde sadece Türkçe öğretmen adaylarının değil, toplumdaki her bireyin kitap okuma alışkanlığı kazanmış olmasının sağlıklı bir toplum için ne kadar önemli olduğu vurgulanabilir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda, Türkçe öğretmen adaylarının özellikle soyut işlemler dönemine geçmiş olan öğrencilerine okunacak kitap listeleri hazırlamaları yerine, öğrencileri kitap okumaya teşvik etmeleri ve kitap okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik etkinlikleri daha faydalı olabilir. Bu bağlamda da her öğrencinin aynı kitaptan aynı tadı alamayacağı gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. Kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında, bireylerin sevdikleri kitaplarla okuma sürecinin desteklenmesi faydalı olabilir. Çocukluk döneminde seçilen kitapların çocuğun bilişsel ve duyuşsal gelişimine uygun, “çocuğa görelilik” ilkesiyle yazıldığından emin olduktan sonra farklı kurgu ve temalardaki kitapların çocuklarla buluşturulması psikolojik gelişim ve dil gelişimi bakımından olumlu görülmektedir. Öğretmenlerin, toplumun her alanında rol model olabilmeleri için kitap okuma sıklıklarının artırılması önemlidir. Ne kadar okunursa o kadar sağlam bir psikolojik iyi oluşa ve etkin savunma mekanizmalarına sahip olunabileceği hususu göz önünde bulundurulmalıdır. Toplumun, eğitim ve psikoloji kapsamında desteklenmesi adına kitap okuma alışkanlığı kazandırılmasına yönelik projeler desteklenebilir. Bu bağlamda, kütüphanelerin sayısının artırılması, öğretmenlere hizmet içi eğitimlerde toplumun ruh sağlığı ve kitap arasındaki ilişkinin somutlaştırılması, kitap okuma alışkanlığı kazandırmak adına kitap festivallerinin düzenlenmesi ve toplumun katılım için bilinçlendirilmesi, kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için çocukluktan itibaren nelere dikkat edilmesi gerektiğiyle ilgili özel ve devlet kurumlarının eğitimler düzenlemesi faydalı olabilir.

Bu çalışma kesitsel ve ilişkisel boyuttadır. Bu sebeple yapılabilecek çıkarımlar kısıtlıdır. İleriki çalışmalar müdahale teknikleri ve boylamsal dizaynlar kullanarak nedenselliğe dair çıkarımlar yapılmasının ve etkin savunma mekanizmaları kullanımını arttırabilecek araştırmalar yapmanın önünü açabilir. Ayrıca bu çalışmada ilkel ve nevrotik savunma biçimleri kitap okuma sıklığı ile ilişkilendirilememiştir. Kitapların alt türleri ve savunma biçimleri ilişkileri de anlamsız çıkmıştır. Bu durum, çalışmanın kısıtlı bir örnekleme ve öğrenci popülasyonu ile yürütülmesinden kaynaklı olabilir. Çalışmanın daha geniş bir örnekleme ve farklı örneklem özellikleri ile yeniden çalışılması konunun daha iyi anlaşılmasının önünü açacaktır.

Kaynaklar

Akşit, G. (2002). *Sözün ötesi*. İstanbul: YKY.

Andrews, G., Singh, M. & Bond, M. (1993). The Defense Style Questionnaire. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 181(4), 246-256.

- Arslan, Y., Çelik, Z. & Çelik, E. (2009). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 113-124.
- Aukerman, M. (2013). Rereading comprehension pedagogies: Toward a dialogic teaching ethic that honors student sensemaking. *Dialogic Pedagogy*, 1, 1-31.
- Besharat, A. (2008). Relation of alexithymia with ego defense styles. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 10(39), 181-190.
- Billington, J., Dowrick, C., Hamer, A., Robinson, J. & Williams, C. (2010). *An investigation into the therapeutic benefits of reading in relation to depression and well-being*. Liverpool: The Reader Organization, Liverpool Health Inequalities Research Centre.
- Cooper, S. H. (1998). Changing notions of defense within psychoanalytic theory. *Journal of Personality*, 66, 947-964.
- Cramer, P. (2000). Defense mechanisms in psychology today: Further processes for adaptation. *American Psychologist*, 55, 637-646.
- Freud, A. (2011). *Ben ve savunma mekanizmaları*. İstanbul: Metis Yayınları.
- George, D. & Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step. A simple study guide and reference* (10. b.). Boston, MA: Pearson Education.
- Göksel, A. (2022). Okumayı etkileyen psikolojik faktörler. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 8, 946-962.
- Parker, J. D., Taylor, G. J. & Bagby, R. M. (1998). Alexithymia: Relationship with ego defense and coping styles. *Comprehensive Psychiatry*, 39(2), 91-98.
- Pearson, P. D. & Cervetti, G. N. (2017). The roots of reading comprehension instruction. S. E. Israel (Ed.), *Handbook of research on reading comprehension* (2. b.) içinde (s. 12-56). New York: The Guilford Press.
- Resmî Gazete. (1973). 1739 Sayılı Kanun. <https://www.resmigazete.gov.tr/24.06.1973> sayfasından erişilmiştir.
- Sammallahti, P. & Aalberg, V. (1995). Defense style in personality disorders: An empirical study. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 183(8), 516-552.
- Smith, F. (2011). *Understanding reading: A psycholinguistic analysis of reading and learning to read*. New York: Taylor & Francis Group.
- Şirin, M. R. (Ed.). (1998). *99 soruda çocuk edebiyatı: Çocuk edebiyatı kültürü*. İstanbul: Çocuk Vakfı.
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Aile ve Toplum*, 6(22), 30-39.

- Tekin, H. (1979). *Okullarımızdaki Türkçe öğretiminin etkililiği*. (Doçentlik Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind and society: The development of higher mental processes*. Cambridge: Harvard University Press.
- Yılmaz, B. (1995). Okuma sosyolojisi: Ankara'da oturanların okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 9(3), 325-336.
- Yılmaz, N., Gençöz, T. & Ak, M. (2007). Savunma biçimleri testinin psikometrik özellikleri: Güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 244-253.
- Yılmaz, O. (2016). Kurgusal nitelikli çocuk kitapları ve karakter eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(3), 311-325.
- Yükselen, A., Yumuş, M. & Işık, E. (2016). Çocuk kitabı seçme kriterlerine ilişkin okul öncesi eğitimcilerin görüşleri. *Başkent University Journal of Education*, 3(2), 161-168.

Extended Summary

Reading is a language skill that is among the "understanding skills" as a concept and generally based on the interpretation of symbols. This study was conducted to reveal the relationship between reading habits and defense mechanisms.

In this study, undergraduate students between the ages of 18-25 and studying in the Department of Turkish Language Education constitute the study group (N=107; Mean age=21, SD=1; 83 females, 24 males). Participation took place on a voluntary basis. The tests were applied on the online platform. Age and gender information are collected via the Demographic Information Form. In addition, questions about book reading behavior are also included in the demographic information part. Defense Styles Test, which is the other test in the study, consists of 40 items of 9-point Likert type test. Participants were asked to read each item and indicate how appropriate it is for them. Yılmaz et al. (2007) stated that the test, which was adapted into Turkish, is suitable for the use in Turkey.

In order to test the first hypothesis of the study, the relationship between book reading frequency and mature, primitive and neurotic defense styles were examined by correlational analyses, and it was found that only the mature defense style had a positive and significant relationship with book reading frequency. In this context, the first hypothesis was partially supported. In order to test the second hypothesis of the study, MANOVA analysis was carried out, including the type of the book read as quasi-independent variable and defense styles (mature, primitive, neurotic) dependent variables. In terms of the preferred book type to read, Biographical (n=1) and Horror thriller (n=3) genres were not included in the analysis as they were preferred by very few participants (see Figure

1). The MANOVA results indicated that the participants' defensive styles did not differ by the type of the book they read (all F values < 1.5, $p > .05$).

In the relationship between the reading habits and defense styles of Turkish teacher candidates aged 18-25, only the mature defense subtype was found to be positively related to the frequency of reading books. In other words, as the frequency of reading books increases, the tendency of the participants to adopt mature defense styles increases. A similar relationship was not observed with primitive and neurotic defense styles. In addition, the analysis of whether the use of defense styles differs by the type of the book read did not give a meaningful result. The fact that there is no significant difference between the content of the book being preferred and the difference in the defense mechanisms used brings to mind an arguable inference that the choice of a book may not be as effective in young adulthood as it is in childhood.

For the Turkish teachers, who are native language teachers, in supporting language skills, their manifestations in education and psychology can be understood more clearly. For the individuals to express themselves well, having well-developed speaking and writing skills are important. Accordingly, reading and listening skills should be developed. The individuals who express themselves in the social area do not only use speaking and writing. Since the competencies acquired through reading (such as humor and empathy) are associated with a mature defense mechanism, it is expected that the more books one reads throughout the life, the more mature character one may have. While the content is important along with the frequency of reading in childhood, how often we read in young adulthood is more important in terms of using defense mechanisms. For this reason, it can be emphasized how important the reading habit is for a healthy society.

In line with the findings of the research, activities of Turkish teacher candidates can encourage students to read books. In this context, it should be taken into account that not every student can take the same pleasure in the same book. It may be beneficial to support the reading process of individuals with their favorite books in gaining the habit of reading books. After making sure that the books chosen during childhood are written with the principle of "relevance to the child" in accordance with the cognitive and affective development of the child, bringing together the books of different fiction and themes with children is seen as positive in terms of psychological development and language development.

It is important to increase the frequency of reading books so that teachers, who are the role models in the classroom, can be role models in all areas of society. It should be taken into account that the more it is read, the stronger psychological well-being and effective defense mechanisms can be. In order to support society within the scope of educational and psychological well-being, projects aimed at gaining the habit of reading books can be supported. In this context, it can be aimed to increase the

number of libraries, to concretize the relationship between the mental health of the society and the books in in-service training for teachers, to organize book festivals in order to gain the habit of reading books and to raise awareness of the society for participation, and to inform private and state institutions about what should be considered to gain the habit of reading books from the childhood.

This study is a cross-sectional and correlational study. Therefore, the implications that can be made are limited. Future studies may pave the way for making inferences about causality using intervention techniques and longitudinal designs and conducting research that can increase the use of effective defense mechanisms. In addition, primitive and neurotic defense styles could not be associated with the frequency of reading books in this study. The relationships between the sub-genres of the books and the forms of defense also turned out to be insignificant. It may be due to the fact that the study was conducted with a limited sample and with the students. Re-studying this topic in a larger sample and with different sample characteristics will pave the way for a better understanding of the subject.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmaya birinci yazar %51 oranında, ikinci yazar %49 oranında katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Antalya Bilim Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 28.10.2022 tarih ve 2022/52 sayılı onayı ile yürütölmüştür.